

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

כ"ג סלול

משניות מבוארות • מסכת ביצה פרק א

הסכימים, שהיה לכל משמר חלון מיוחד, ושלה יהיה סתומה דקנסו כל המפוסחה בשבילה. דאוי לרשע אוי לשכנו. טוב דלרע טוב לשכניו.

פרק א מסכת זו נבנה על הלכות יום טוב כלל אמרו חכמים כל ביצה שנולדה היא **ביצה שנולדה ביום טוב**, וביצה שנולדה ביום טוב, היא אסורה, תאכל, ואפלו ביום טוב אחר אסורה, דלא אסרו דבר שנגמר מעצמו. ובית הלל אמורים, לא תאכל, ואפלו ביום טוב שאין שבת לפניו, שאז נגמרה בשבת, ונמצא שבת מכוין יום טוב, והתורה אמרה (שמות ט"ו ה) "והכני את אָשֵׁר ואת חֹמֶר הַמְּלֻבָּט שַׁבַּת לִשְׁבֹּת יוֹם טוֹב, ואין שבת מכוין ליום טוב, והלכה באגדה אירי מדיני חמץ בפסח (ומשום דאירי חמולות שבת הלל מחמירין בהלכות יום טוב, תני לה כאן). **בית שמאי** אמורים שאז צריך לכבדו פסח בכזית, והמציא צירי לכבדו אלא בשמחה, תמרה, ששערה יותר גדול מכזית. מקדשם קָד הַכְּתוּב חֲמֵץ שָׂאִין חֲמֵצוֹ קָשָׂה, שאז שמחמץ שכתב רחמנא, למה ל, ששמע מיהא לחלק בשעורו. ובית הלל אמורים, זה שאז, זה חמץ, זה חמץ צריך לכבדו בכזית, וזהו חמץ, מאכילה, דבאכילה קלם מודים ששניהם בכזית, והטעם שפרט כל שאז ותמץ, ומקדשין בית הלל דצריך תורהו, שאז משום דאינו ראיא לאכילה, ותמץ משום דאינו מתמץ אמורים: **א** בית שמאי ויעוף ביום טוב, שיש להן מצות כסוי הדם כשכאב לישחט, כיצד עישה. אם אין לו עפר מכוין, ביום טוב אמורים,

ז בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות הרגלים, ובחלוקת לחם הפנים. בעצרת אומרים לו, הילך מצה הילך חמץ, משמר שזמנו קבוע, הוא מקריב תמידיו, נדרים ונדבות ושאר קרבנות צבור, ומקריב את הכל. יום טוב הסמוך לשבת, בין מלאכה בין מלאכה, היו כל המשמרות שוות בחלוקת לחם הפנים: זה היל להיות יום אחד להפסיק בינתים, משמר קבוע, היה נוטל עשר חלות, והמתעכב נוטל שתיים. ובשאר ימות השנה, הנכנס נוטל שש, והיוצא נוטל הנכנסין חולקין בצפון, והיוצאין בדרום. בלגה לעולם חולקת בדרום, ושבעתה קבועה, וחלונה סתומה:

מסכת ביצה

פרק א אי ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אמורים, תאכל. ובית הלל אמורים, לא תאכל. בית שמאי אמורים, שאז בכזית וחמץ בככותבת. ובית הלל אמורים, זה וזה בכזית: **ב** השוחט היה ועוף ביום טוב, בית שמאי אמורים, חפזו בדרך ויכסה, ובית הלל אמורים, לא ישחוט, אלא אם כן היה לו עפר מוכן מבעוד יום. ומודים, בית שמאי שיחפזו בדרך ויכסה. שאפר פירה מוכן הוא: **ג** אם שמוא אמורים, אין מוליכין את השקלם משובך לשוכו, אבל שמוא מחלון לחלון. ובית הלל מתירין. בית שמאי אמורים, לא ישול, אלא אם כן נענע מבעוד יום.

פר העלם דבר של צבור, שהערי עכ"ם, גם הם שייכים למשמר הקבוע, ומקריב את הכל לרבות עלות קוץ המזבח, שהיה מקריבין כשהמזבח נמי מהקרבן, היו סתומין לשבת, בין מלאכה בין מלאכה, שחל יום טוב ראשון בין ראשון, היו כל המשמרות שוות בחלוקת לחם הפנים של שהיו צריכים להיות שם בשבת מחמת ההג, שהרי בשבת אינו יוצאין לבוא המשמר הבא ולא לחזור המשמר היצא. חל להיות יום אחד למסטיק ביתים בין שבת ליום טוב, כגון שחל להיות ח' חל ראשון ביום כ', והם נשאר עזי אחר השבת. משמר שזמנו קבוע, היה נוטל עשר חלות ו, והמולקו בין עשר החלות ובין משמר היצא, דרך כל שבתות השנה כדלקמן, והמתעכב כל אלו שבאו מוקדם ושנשאר מיום טוב נוטל ששים והמולקין ביניהם, ובשאר כל ימות השנה שהיו המשמרות מתחלפות ואלו משמר הנכנס שמתחיל עתה נוטל שש חלות, והיוצא נוטל שש חלות. ויהיה אומר, הנכנס נוטל שבע חלות, שתי חלות, תמיד בשבת בעלת החלות שבעורה, והיוצא נוטל חמש. הנכנסין משמר הנכנס חולקין מקבילין חלון בלחם הפנים בצפון שיצאה לכל שהן נכנסים, שצפון עקר, שיהיא קבועה לשחוט קדשי קדשים, והיוצאין חולקין בדרום לרבותא שהם יכסו, משמרת בלגה (כך היה עם ראש המשמרות), לעולם חולקת בדרום ואפלו כשהיא נכנסת, משום קנס, על שהיתה להם אמת מהם שביניהן את המזבח בזמן הבערה, ושבעתה של בלגה קבועה שהיו להם טענות לכל משמרות וזמן מכונין ציורא הבהמה בשעת שחיטה וסגורין אותה, ושלה קבועה, ואינה נהפכת והיתה צריכה להשתמש בשל אחרים, וחלונה שבה היו שמים

משניות מבוארות

מסכת ביצה פרק א

כ"ג סלול

יכול לבא לידי חיוב ביום טוב, דחייבו בגא' על ידי מריחת הקרי, ואסור למרח ביום טוב, תאמרו מנחתם שזאי בתרומתן שבאין לידי חיוב ביום טוב, דחלה בשעשה העיסה נתחמם, וכן מתחלת משעת שחיטה חיבון, ומפרש בגמרא דנהך מתניתין אידחי ופולגנתין רק כהולכין תרומה, דבית שמאי אמרו כשם

ובית הלל אמורים אין צריך לנענעו, אלא די אם עמד בערב יום טוב ואומר ואומר זה וזה אינו נוטל למחר, ולא הוה שמוא ימול: **ד** זמן וינים שחורים כגון אחד, ומצא בו לבנים, וזמן לבנים כגון אחר, ומצא בו שחורים, אין אמורים אלו השני מנינים שהכין צו שנתחלפו, אלא הראשונים פרוחו מכאן, ואלו

אחרים שלטו ומנעו שחורים אחרים. **ה** זמן שנים שני ימים, ומצא בו שלשה, ואין מביא אל שהמיון קלן, אסורים דבעלי חיים כל שבע ברב, ויש דבני דבר שיש לו מתירין לאחר יום טוב, אבל זמן שלשה אחר שנים, מתרים, דאין אמורים אחד שנים ברב, ולא חישוין שמוא אלו שלשה אחרים הם. זמן וינים בתוך ההון, ומצא וינים לפני ההון בחור, ובתוך ההון לא מצא, אסורים, דאמרינן אפרין הם, ואם אין שם בתוך חמשים אמה אכלים הם, אותו ההון, כגון שהיונים קטנים שאין חלוקין יחד שנים אמה, הרי אלו מתרים, וכן הוין אפלו יש בתוך משהיים אמה שובך אחר, אלא שאינו נראה מהשוכר, שאז חולקין אלא למקום ששקשוקים פניהם רואין שנות הסדום: מוכרי בשמים היה היה מביא בשות שפנפרו עני תריוסין וזו אינם מחבירי בשרשה, וכשאו לו צריים לשיקיהם מותר להחליט ולקטלם ביום טוב, ובשבת מותר להחליט ולקטלם אסור דמי לנכני, ויש להם כיר צממץ מתחלת. **ו** בית שמאי אמורים, אין מסלקין את תריוסין מפניח המיכה ביום טוב, מנה משום ציר מן הצד, ובית הלל מתירין, אף להחזיר שלא נזרו, משום שמתח יום טוב, ואי משרות ליה להחזיר אחי הלכות, ואין מלפתח. בית שמאי אמורים, אין טולין את העלי, די של עז גדול ונגל, ושמתחין עליו היפות ושאר מינים שדומין לזה) לקצב לחתך בעז, ולקצקה בחמת חסרון כיה הוא, ואסור ביטולו. ובית הלל מתירין משום שמתח יום טוב והיה **ז** בית שמאי אמורים, אפלו אם

ובית הלל אמורים, עומד ואומר זה וזה אני נוטל: **ז** זמן שחורים ומצא לבנים, לבנים ומצא שחורים, שנים ומצא שלשה, אסורים, שלשה ומצא שנים, ומצא חמץ ומצא לפני ההון, אסורים. ואם אין שם אצל הם, הרי אלו מתרים. **ח** בית שמאי אמורים, אין מסלקין את התריוסין ביום טוב. ובית הלל מתירין אף להחזיר. בית שמאי אמורים, אין נוקטין את העגלי לקצב עליו בשר. ובית הלל מתירין, בית שמאי אמורים, אין נותנין את העור לפני הדרסו ולא יגביהנו, אלא אם כן יש עמו כזית בשר. ובית הלל מתירין, בית שמאי אמורים, אין מוציאין לא את בית הקטן ולא את החלוק ולא את ספר תורה לרשות הוצאה. ובית הלל מתירין: **א** בית שמאי אמורים, אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביום טוב, בין שהורמו מאמש, בין שהורמו מהיום. ובית הלל מתירין. אמרו להם בית שמאי, גזרה שוה, חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומוה מתנה לכהן, כשם שאין מוליכין את התרומה, כך אין מוליכין את המתנות. אמרו להם בית הלל, לא, אם אפרתם בתרומה שאינו זכאי בהקדמה, תאמרו במתנות שזכאי בתרומה: **ב** בית שמאי אמורים תבלין נדוכין במדוד של עץ, ולתפוח בפרך, ובעץ שפרור, ובית הלל אמורים תבלין נדוכין בדרוך במדוד של אבן, והמלח במדוד של עץ: **ח** הבורר קטנית ביום טוב, בית שמאי אמורים, בורר אכל ואוכל. ובית הלל אמורים, בורר דרכו בחיקו כקנון ובתמחוי, אבל לא בטבלא ולא בגפה ולא בכברה, רבן גמליאל אומר, אף מדיחן ושוליה: **ט** בית שמאי אמורים, אין מוליכין ביום טוב אלא מנות. ובית הלל אמורים, משלחין בהמה חיה ועוף, בין חיון בין שחוטין. משלחין יונות שמנים וסלתות וקטניות, אבל לא תבואה, ורבי שמעון מתיר בתבואה: * משלחין כלים, בין תפורין בין שאינן תפורין, ואף על פי שיש בהן כלאים, והן לצורך המועד, אבל לא סגדל המסמר ולא מנגל שאינו תפור. רבי יהודה אומר, אף לא מנגל לבן, מפני שצריך אמן. זה הכלל, כל שאותו בן ביום טוב, משלחין אותו:

אין משלחין ביום טוב דורון לרעהו אלא מנות. **י** מנות אכל מוכן, שאין הדרין להצילו למחר, כגון חתיכות דגים או בשר שאין חסורין אלא בשול, ובית הלל אמורים, משלחין בהמה חיה ועוף, בין הן חיון בין הן שחוטין, וכן משלחין ייטו שמנים לסלתות וקטניות, אבל לא תבואה, שצריכה שחייה דרוב בהואה לטחינה קמחי (תירס), ואין שוחטין ביום טוב, ורבי שמעון מתיר בתבואה, שיכול לכתשה במקשת קטנה, ולקבלה מעשה קודרה (כעין שקורין נקרה): **י** משלחין כלים, בגדים, בין שהן תפורין, שראויין לכישה, בין שאינן לטחינה קמחי (תירס), ואין על פי שיש בהן כלאים, אם הם קשין שמוחר לשכב עליהן, והן לצורך המועד, אבל לא ישלח סגדל המסמר, על עץ המסמר מסקריים, מפני שאסורו נכנסים לצאת בו בשבת ויום טוב, משום שהקשה שהיה שנוגרת עמה מלכות על ידו, כמבאר במבשרי שבת (א"ח סי) ולא מנעל שאינו תפור, ואפלו הוא מחבר בידות של עץ, רבי יהודה אומר, אף לא ישלח מנעל לבן, מפני שצריך אמן להשיריו, שבמקומו של רבי יהודה לא היה נועליו מנעל לבן עד שהתחיל אותו, ולא הכלל, כל שנאותין בחול כגון שמוא ואין צריך למלאכה אחרת, ביום טוב משלחין אותו, ואפלו מפלוי שאין לרכושין ביום טוב, כיון שחלול אינו מחסר מלאכה, משלחין

כדי שיודעו, כפי שיודעו בני אדם, ולא יפסידו העור, ולא יגביהנו לטלטל לעור אחר, שפסיתו משום מקצה, אלא אם כן יש עמו כזית בשר, ובית הלל מתירין, כדי שלא יפגעו לישוט משום שמתח יום טוב. בית שמאי אמורים, אין מוציאין לא את הקטן, למולו, ולא את החלוק, לצאת בו, ולא את ספר תורה, לקרות בו, לרשות הרבים, דלא התרה הוצאה אלא לצורך אכילה, ובית הלל מתירין, דמשחך שהתרה הוצאה לצורך אכילה, התרה גם שלא לצורך אכילה, ודוקא בעז שה צד אלקים, או לצורך אמת: **י** בית שמאי אמורים, אין מוליכין חלה, שהפרישו מן העסה, הרוץ, ולחיים, וקיבה לכהן ביום טוב, בין שהורמו שהפרישו מאמש מערב יום טוב, בין שהורמו מהיום, והפרשיתו התוך כדי לתקו העיסה, ולקדם מצות הפרשת המעטת, ובית החלוק לכהן לא תהיה, וכן משום דאין מכונין תרומה קדמה. ובית הלל מתירין, אמרו להם בית שמאי לבית הלל, הרי קָ גזרה שוה (מדרכבן) חלה ומתנות מתנה יתנת לכהן, ותרומה מתנה לכהן, כשם שאמת מדיים שאין מוליכין את התרומה, כן בית שמאי אין מוליכין את המתנות, אמה להם ביום טוב, אם אפרתם בתרומה שאין מוליכין, מפני שאינו זכאי בהקדמה, דאין